

Winston Churchill: oproep tot een Verenigde Staten van Europa

Winston Churchill 1874 - 1965

Winston Churchill, een voormalige legerofficier, oorlogscorrespondent en premier van Groot-Brittannië (1940-1945 en 1951-1955), was een van de eersten die oproep tot de vorming van de "Verenigde Staten van Europa". Na de ervaring van de Tweede Wereldoorlog was hij ervan overtuigd dat alleen met een verenigd Europa een duurzame vrede gewaarborgd zou kunnen worden. Zijn doel was om ervoor te zorgen dat Europa in de toekomst niet meer zou lijden onder de kwalijke aspecten van nationalisme en oorlogsgeweld.

Hij formuleerde de conclusies die hij had getrokken uit de geschiedenis in zijn beroemde "toespraak tot de jonge academici" aan de universiteit van Zürich in 1946: "Er bestaat een middel waarmee...heel Europa binnen enkele jaren...vrij en gelukkig kan zijn.... Het bestaat erin de Europese familie, of zoveel ervan als mogelijk, te herscheppen en een structuur te geven waarin zij in vrede, veiligheid en vrijheid kan wonen. We moeten een soort Verenigde Staten van Europa bouwen."

Zo werd de drijvende kracht achter het bondgenootschap tegen Hitler een actieve strijder voor de Europese zaak. Winston Churchill maakte ook naam als schilder en schrijver en ontving in 1953 de Nobelprijs voor Literatuur.

De beginjaren

Winston Churchill werd geboren op 30 november 1874. Hij kwam uit de aristocratische familie Spencer-Churchill van de adellijke hertogen van Marlborough. Zijn moeder was daarentegen in Amerika geboren. Na een bevoorrechte jeugd werd Churchill in 1888 naar Harrow gestuurd, een prestigieuze jongensschool in Londen. Hij blonk echter niet uit op de schoolbanken en ging dan ook niet graag naar school.

Na in 1893 zijn school te hebben afgemaakt, kostte het hem drie pogingen om door het toelatingsexamen voor Sandhurst, de Koninklijke Militaire Academie, te geraken. Maar nadat hij was afgestudeerd, begon hij aan een glansrijke militaire carrière. In de eerste vijf jaar voerde hij strijd op drie continenten, won vier medailles en een onderscheiding voor bijzondere verdienste, schreef vijf boeken en won een zetel in het parlement, en dat allemaal vóór zijn 26ste verjaardag.

Politieke loopbaan

Terwijl hij in het Britse leger diende, was Churchill ook nieuws-correspondent voor een krant. Tijdens zijn verslaggeving over de Boerenoorlog in Zuid-Afrika haalde hij de krantenkoppen toen hij uit een oorlogskamp ontsnapte. In 1900 keerde hij terug naar Engeland waar hij aan een politieke carrière begon. Hij werd in het parlement gekozen en fungeerde in verschillende kabinetten als minister van Binnenlandse Zaken en hoofd van de admiraliteit (minister van Marine). In 1915 moest hij gedwongen aftreden na het mislukken van een bepaalde militaire campagne. Hij besloot weer tot het leger toe te treden en voerde de mannen van het 6de Bataljon van de Royal Scots Fusiliers in de Franse loopgraven aan. Toen in 1917 een nieuwe regering werd gevormd, werd hij minister van Munitie. In de jaren tot 1929 bekleedde Churchill alle belangrijke ministersposten, behalve die van minister van Buitenlandse Zaken.

In 1929 raakte hij vervreemd van zijn partij, de conservatieven. Dit was het begin van een periode in het leven van Churchill die bekend staat als zijn “Wilderness Years” en waarbij hij geen rol van betekenis speelde op het politieke toneel. Hij ging verder met schrijven en werd een bijzonder productieve en veelvuldig gepubliceerde auteur van diverse artikelen en boeken. Churchill was een van de allereersten die lange tijd voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog de toenemende dreiging van Hitler inzag en was de eerste die zijn bezorgdheid hierover uitsprak.

Churchill maakt het “V”-overwinningsteken tijdens een toespraak op het Europese congres in Den Haag in 1948.

De Tweede Wereldoorlog

In 1939 kwamen Churchills voorspellingen uit toen de Tweede Wereldoorlog uitbrak. In 1940 werd hij premier en leidde hij Groot-Brittannië door de moeilijke oorlogsjaren heen. Met zijn inspirerende toespraken boezemde hij de Britse bevolking hoop en vastberadenheid in. Zijn pertinente weigering om de nederlaag te overwegen of met de nazi's te onderhandelen inspireerde het Britse verzet. Dit was met name zo aan het begin van de oorlog toen Groot-Brittannië alleen stond in zijn actieve oppositie tegen Hitler. Toch verloor hij de verkiezingen nadat de oorlog was afgelopen. Zijn inzicht om correct te interpreteren hoe toekomstige gebeurtenissen zouden uitdraaien, was hij echter niet verloren. Dat bleek uit zijn beroemde toespraak die hij hield in Fulton, in Missouri, over de dreiging die van de Sovjet-communisten uitging en waarbij hij de bekende beeldspraak over het “IJzeren Gordijn” introduceerde.

Een “Verenigde Staten van Europa”

In 1946 hield Churchill nog een beroemde toespraak, aan de universiteit van Zürich, waarin hij opriep tot een “Verenigde Staten van Europa”. Hierbij spoorde hij de Europeanen aan de verschrikkingen van het verleden de rug toe te keren en de toekomst tegemoet te gaan. Hij verklaarde dat Europa het zich niet kon veroorloven vast te houden aan de haat- en wraakgevoelens die voortvloeiden uit het onrecht in het verleden. De eerste stap naar het herscheppen van de “Europese familie” van gerechtigheid, genade en vrijheid bestond volgens hem dan ook in het in het leven roepen van “een soort Verenigde Staten van Europa [...]”. Alleen dan zullen honderden miljoenen werknemers de eenvoudige vreugde en hoop terugvinden die het leven waard maken te worden geleefd”.

Raad van Europa

Met zijn pleidooi voor een Verenigde Staten van Europa was Churchill een van de eersten die voor de Europese integratie pleitte zodat de gruwelen van de twee wereldoorlogen voor altijd tot het verleden zouden behoren. Hiervoor riep hij op tot de oprichting van een Raad van Europa als eerste stap. In 1948 kwamen in Den Haag 800 afgevaardigden uit alle Europese landen op een groot congres van Europa bijeen, met Churchill als erevoorzitter.

Dit leidde tot de oprichting van de Raad van Europa op 5 mei 1949, waarvan de eerste bijeenkomst door Churchill zelf werd bijgewoond. Zijn oproep tot actie kan worden gezien als het aanzwengelen van de verdere integratie zoals later in 1955 op de Conferentie van Messina werd overeengekomen en waardoor twee jaar later het Verdrag van Rome tot stand kwam. Het was ook Churchill die als eerste het idee van een “Europees leger” op tafel bracht. Dit moest het continent beschermen en de Europese diplomatie wat meer spierkracht geven. Daarnaast werd in 1959 het Europees Hof voor de Rechten van de Mens opgericht, een decennium nadat Churchill als eerste voor dit idee pleitte.

Winston Churchill bood inspiratie aan de Europeanen als bindende factor in de geallieerde strijd tegen het nazisme en fascisme en werd bijgevolg een drijvende kracht achter de Europese integratie en een actieve strijder voor deze zaak.